

Δείκτης Ογκολογικής Νοσηλευτικής της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Ογκολογικής Νοσηλευτικής 2020©

Εθνικό Προφίλ: Ελλάδα

Εισαγωγή

Στο έργο για την αναγνώριση της ογκολογικής νοσηλευτικής στην Ευρώπη (Recognising European Cancer Nursing- [RECaN project](#)) η Ευρωπαϊκή Εταιρεία Ογκολογικής Νοσηλευτικής (European Oncology Nursing Society-EONS) επισήμανε τις σημαντικές διαφορές στην ογκολογική νοσηλευτική σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ο Δείκτης Ογκολογικής Νοσηλευτικής 2020 της EONS (EONS Cancer Nursing Index 2020) αναπτύχθηκε από την Ομάδα Εργασίας «Συνηγορία» της EONS ([EONS Advocacy Working Group](#)) για να αποτυπώσει την ανάπτυξη και την τρέχουσα κατάσταση του επαγγέλματος στην Ευρώπη. Ο δείκτης (με βαθμολογία από 0-100) περιλαμβάνει 22 παραμέτρους που καλύπτουν τις ακόλουθες διαστάσεις: Εκπαίδευση και Επαγγελματική Εξέλιξη, Ασφάλεια Ασθενών και Επαγγελματική Ασφάλεια, Αναγνώριση, Συνθήκες Εργασίας και Επιπτώσεις στη Φροντίδα, καθώς και στοιχεία για το εργατικό δυναμικό.

Ο δείκτης βασίζεται στα δεδομένα από τις παρακάτω πηγές:

1. Μελέτη της EONS για την Ασφάλεια των Ασθενών και την Επαγγελματική Ασφάλεια (ανώνυμη μελέτη, διαθέσιμη σε 9 γλώσσες) η οποία τη στιγμή της ανάλυσης, περιελάμβανε 650 απαντήσεις από ογκολογικούς νοσηλευτές από 38 χώρες
2. Συνεντεύξεις με κορυφαίους ειδικούς στην ογκολογική νοσηλευτική. Συμμετείχαν νοσηλευτές από 38 από τις 42 προσκεκλημένες χώρες
3. Στατιστικά στοιχεία για το εργατικό δυναμικό (λήφθηκαν από ec.europa.eu/Eurostat και OECD)

Ένα σύστημα βαθμολόγησης αναπτύχθηκε από την Ομάδα Εργασίας Advocacy της EONS για να αντικατοπτρίζει το επίπεδο ανάπτυξης για τις διάφορες διαστάσεις/ στοιχεία του δείκτη. Για στοιχεία με διαφορετικές απαντήσεις από την ίδια χώρα, επιλέχθηκε η πιο συχνά αναφερόμενη απάντηση. Ο κύριος σκοπός του δείκτη δεν είναι να κατατάξει κάποιες χώρες ως καλύτερες από άλλες, αλλά να αποτυπώσει τα προφίλ ογκολογικής νοσηλευτικής, τις διαφορές και τις περιοχές που χρήζουν ανάπτυξης. Ο δείκτης θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να συμβάλει στην ανάπτυξη της ογκολογικής νοσηλευτικής σε κάθε χώρα, καθώς και τη γενικότερη πρόοδο στην Ευρώπη.

Διάσταση/ Παράμετρος	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή (ελάχιστη-μέγιστη)	Ελλάδα	Παρατηρήσεις
Συνολική Βαθμολογία	100	48 (16 -78)	49	
Εκπαίδευση και Επαγγελματική Εξέλιξη (5 παράμετροι παρουσιάζονται παρακάτω)	23	9 (0-18)	13	
Ειδική εκπαίδευση σε πανεπιστημιακό επίπεδο	5		5	
Αναγνώριση/ υποστήριξη του Πλαισίου Εκπαίδευσης της EONS από το Υπουργείο Παιδείας	5		0	
Μεταπτυχιακά προγράμματα στην ογκολογική νοσηλευτική	4		4	
Ύπαρξη προηγμένων νοσηλευτικών ρόλων στην ογκολογία	4		0	
Καθηγητές στην ογκολογική νοσηλευτική	4		4	
Ασφάλεια Ασθενών και Επαγγελματική Ασφάλεια (8 παράμετροι παρουσιάζονται παρακάτω)	36	18 (3-36)	13	
Διαθεσιμότητα κατευθυντήριων οδηγιών για την ασφάλεια (κυτταροστατικά φάρμακα)	5		5	
Κατευθυντήριες οδηγίες κατά την εγκυμοσύνη (κυτταροστατικά φάρμακα)	5		0	Για την επίτευξη της μέγιστης βαθμολογίας (5) για αυτήν την παράμετρο οι κατευθυντήριες οδηγίες θα πρέπει να ισχύουν σε όλους τους εργασιακούς χώρους.

Σε έγκυες και/ ή θηλάζουσες γυναίκες ανατίθενται άλλες εργασίες που δεν περιλαμβάνουν άμεση επαφή με κυτταροτοξικά / ραδιενεργά φάρμακα	5		2	«Μερικές φορές» Για την επίτευξη της μέγιστης βαθμολογίας (5) για αυτήν την παράμετρο θα πρέπει να απαγορεύεται η εκτέλεση εργασίας σε κίνδυνο έκθεσης σε κυτταροτοξικά/ ραδιενεργά φάρμακα σε όλους τους χώρους εργασίας σε έγκυες/θηλάζουσες γυναίκες.
Συστηματικός έλεγχος για επαγγελματική έκθεση (σάρωση επιφανειών)	3		0	Η σάρωση επιφανειών δεν αναφέρθηκε από τους έλληνες νοσηλευτές. Για τη μέγιστη βαθμολογία (3) για την παράμετρο αυτή ο έλεγχος θα πρέπει να είναι συστηματικός και να εφαρμόζεται σε όλους τους χώρους.
Πολιτική αναφοράς ή καταγγελίας που εφαρμόζεται από όλα τα μέλη του προσωπικού	3		0	Η πολιτική αναφοράς ή καταγγελίας δεν αναφέρθηκε από τους έλληνες νοσηλευτές. Για τη λήψη της μέγιστης βαθμολογίας (3) θα έπρεπε να αναφέρεται από όλους τους χώρους εργασίας.
Πρόσβαση σε εξοπλισμό διαρροής κυτταροτοξικών και ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό	5		5	
Επίσημη εκπαίδευση πριν από τη χορήγηση κυτταροτοξικών φαρμάκων	5		0	Για τη λήψη μέγιστης βαθμολογίας (5) για αυτήν την παράμετρο, επίσημη εκπαίδευση θα πρέπει να είναι υποχρεωτική πριν τη διαχείριση κυτταροτοξικών φαρμάκων σε όλους τους χώρους εργασίας.
Οι νοσηλευτές δεν προετοιμάζουν κυτταροτοξικά φάρμακα	5		1	«Συμβαίνει κάθε μήνα» Για τη λήψη μέγιστης βαθμολογίας (5) σε αυτή την παράμετρο, οι νοσηλευτές θα πρέπει να έχουν αναφέρει ότι δε συμβαίνει ποτέ.
Συνθήκες Εργασίας και Αντίκτυπος στη Φροντίδα (4 παράμετροι παρουσιάζονται παρακάτω)	20	15 (3-19)	16	
Επίπεδο τήρησης της ευρωπαϊκής οδηγίας για το χρόνο εργασίας	5		5	
Κίνδυνος αρνητικών επιπτώσεων εάν ζητηθούν εναλλακτικές αρμοδιότητες λόγω εγκυμοσύνης/ περιόδο θηλασμού	5		2	«Μερικές φορές» Για την επίτευξη μέγιστης βαθμολογίας (5) για την παράμετρο αυτή όλοι οι νοσηλευτές θα έπρεπε να έχουν απαντήσει πως δεν υπάρχει κίνδυνος για αρνητικές επιπτώσεις.
Σε ποιο βαθμό οι νοσοκομειακές κλίνες είναι κλειστές λόγω έλλειψης ογκολογικών νοσηλευτών	5		5	

Σε ποιο βαθμό η αντινεοπλασματική θεραπεία καθυστέρησε λόγω της ογκολογικής νοσηλευτικής	5		4	«Συμβαίνει σπάνια» Για τη λήψη μέγιστης βαθμολογίας (5) σε αυτήν την παράμετρο, οι νοσηλευτές θα έπρεπε να έχουν αναφέρει ότι δε συμβαίνει ποτέ.
Αναγνώριση (4 παράμετροι παρουσιάζονται παρακάτω)	18	8 (0-15)	5	
Η χώρα διαθέτει εταιρεία ογκολογικής νοσηλευτικής;	5		5	
Η χώρα διαθέτει σχέδιο για τον καρκίνο που να περιλαμβάνει τη νοσηλευτική φροντίδα;	3		0	
Τα ογκολογικά κέντρα στη χώρα διαθέτουν θέσεις στα Συμβούλια αφιερωμένες για ογκολογική νοσηλευτική;	5		0	
Σε ποιο βαθμό η καθοδηγούμενη από νοσηλευτές ογκολογική φροντίδα εφαρμόζεται στη χώρα;	5		0	«Δεν εφαρμόζεται» Για τη λήψη μέγιστης βαθμολογίας (5) σε αυτήν την παράμετρο, η καθοδηγούμενη από νοσηλευτές φροντίδα θα πρέπει να εφαρμόζεται πλήρως και να αναγνωρίζεται σε εθνικό επίπεδο.
Στατιστικά στοιχεία για το εργατικό δυναμικό (1 παράμετρος)	3	1 (0-3)	0	
Αριθμός εν ενεργεία νοσηλευτών/1000 κατοίκους (www.europe.eu/Eurostat and OECD)	3		0	Για τη λήψη της μέγιστης βαθμολογίας (3) η Ελλάδα θα έπρεπε να έχει >8 εν ενεργεία νοσηλευτές/1000 κατοίκους.

Πλεονεκτήματα και προτάσεις για βελτίωση

Η συνολική βαθμολογία για την Ελλάδα (βαθμολογία 49) ήταν λίγο πάνω από τη συνολική μέση βαθμολογία (48) στο Δείκτη Ογκολογικής Νοσηλευτικής 2020. Άλλες χώρες με την παρόμοια συνολική βαθμολογία ήταν η Βουλγαρία και η Μάλτα (μέση βαθμολογία και για τις δύο χώρες 48), Ιταλία (βαθμολογία 42) και Πολωνία (βαθμολογία 44).

Η Ελλάδα θα μπορούσε να βελτιώσει τις βαθμολογίες και στις πέντε διαστάσεις του Δείκτη μέχρι την επόμενη αναθεώρηση του Δείκτη το 2022. Οι βαθμολογίες που σχετίζονται με την Εκπαίδευση και την Επαγγελματική Εξέλιξη και την Αναγνώριση θα μπορούσαν να βελτιωθούν εάν εφαρμόζονταν προηγμένοι νοσηλευτικοί ρόλοι και νοσηλευτικά καθοδηγούμενη φροντίδα, καθώς επίσης και αν αυξάνονταν ο αριθμός των εν ενεργεία νοσηλευτών. Τέλος, εάν η αναγνώριση για την ογκολογική νοσηλευτική βελτιωθεί (οι περισσότεροι παράμετροι), οι βαθμολογίες θα ήταν επίσης σημαντικά υψηλότερες.

Η ασφάλεια των ασθενών και η επαγγελματική ασφάλεια αποτελούν μείζονες ανησυχίες, καθώς τα περισσότερα από αυτά τα στοιχεία έχουν χαμηλές βαθμολογίες. Οι περισσότεροι από τους παράγοντες που είναι γνωστοί για τη βελτίωση της ασφάλειας, όπως η εκπαίδευση, οι κατευθυντήριες οδηγίες κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και οι πολιτικές αναφοράς, δεν επιβεβαιώθηκαν από τους Έλληνες νοσηλευτές. Οι ογκολογικοί νοσηλευτές στην Ελλάδα αναφέρουν επίσης ότι προετοιμάζουν κυτταροτοξικά φάρμακα κάθε μήνα, σε αντίθεση με τις περισσότερες άλλες χώρες (όπου οι φαρμακοποιοί εκτελούν αυτές τις εργασίες). Υπάρχει κίνδυνος αρνητικών συνεπειών εάν ζητούν διαφορετικά καθήκοντα κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και του θηλασμού. Αυτό προκαλεί ανησυχία και θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των ασθενών και των εργαζομένων.

Η Ελλάδα έχει επίσης το μικρότερο αριθμό κλινικών νοσηλευτών σε σύγκριση με τις περισσότερες χώρες του Δείκτη. Παρ' όλα αυτά, οι ογκολογικοί νοσηλευτές στην Ελλάδα αναφέρουν ότι οι νοσοκομειακές κλίνες δεν κλείνουν ποτέ ή ότι οι αντινεοπλασματικές θεραπείες σπάνια καθυστερούν λόγω έλλειψης νοσηλευτών.